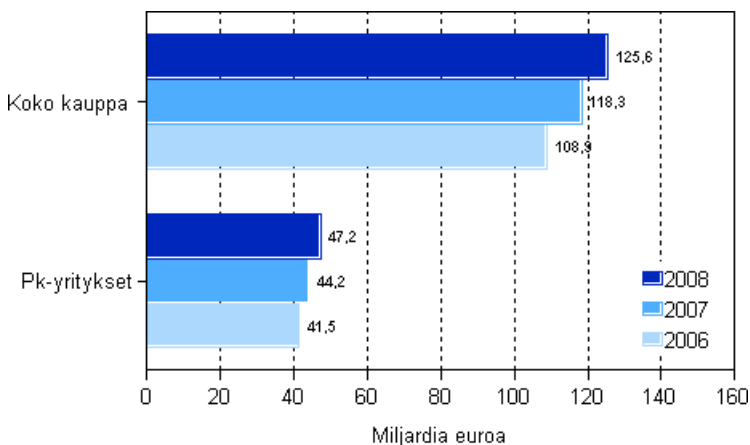

Kaupan tilinpäätöstilasto 2008

Kaupan liikevaihto kasvoi 6,2 prosenttia vuonna 2008

Kaupan yritykset keräsivät liikevaihtoa Tilastokeskuksen mukaan 125,6 miljardia euroa vuonna 2008. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 7,3 miljardia euroa eli 6,2 prosenttia. Kaupassa toimi 47 200 yritystä ja ne työllistivät 253 900 henkilöä. Kaupassa toimialalla 99 prosenttia yrityksistä ja 55 prosenttia henkilöstöstä kuului pk-sektoriin. Ne keräsivät 38 prosenttia kaupan liikevaihdosta.

Kaupan liikevaihto 2006–2008

Kaupan kannattavuus heikkeni myyntikatetta lukuun ottamatta sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti edellisestä vuodesta. Myyntikate, joka koheni 1,6 miljardia, nousi 26,6 miljardiin euroon. Käyttökate oli 4,5 miljardia euroa eli 3,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Tilikauden tulosta kauppa sai 2,2 miljardia euroa. Myös pk-yritysten kaikki lasketut kannattavuuden tunnusluvut heikkenivät, myyntikate pieneni 0,5 ja muut vajaalla prosenttiyksiköllä vuotta aiemmasta. Pk-sektorille jäi käyttökate 4,6 ja tilikauden tulosta 3,5 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Omavaraisuusaste heikkeni 2,3 prosenttiyksikköä kaupassa ja oli 39,7 prosenttia taseesta. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat hieman ja olivat 27,2 prosenttia.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoveroaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä ja virallisilla tilinpäätöstiedoilla. Tilinpäätöstilastossa on siirrytty käyttämään [Tol 2008 -luokitusta](#).

Sisällys

Kauppa.....	3
Henkilöstö.....	4
Kannattavuus.....	5
Rahoitus.....	6
Investoinnit.....	7
Päivittäistavarakauppa.....	7
Liitetaulukot	
Kaupan tuloksen muodostuminen toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta.....	9
Kaupan taseet toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta.....	9
Kaupan tunnuslukuja toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta.....	10
Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	11

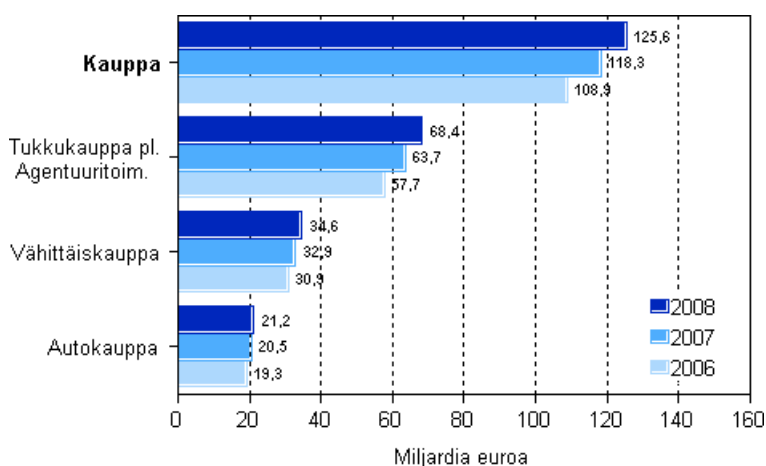
Kauppa

Liikevaihto

Vuoden 2008 tilinpäätöstilastossa on siirrytty käyttämään TOL 2008 -toimialaluokitusta. Kaupasta siirtyi yrityksiä teollisuuteen ja liike-elämän palveluihin sekä kuljetukseen ja varastointiin. Kauppaan tuli luokituksen vaihtumisen myötä osia teollisuudesta, liike-elämän palveluista, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta. Niiden vaikutus on kuitenkin vähäinen, sillä uudella toimialaluokituksella kaupan liikevaihdon taso laski vain 166 miljoonaa euroa verrattaessa TOL 2002 mukaisiin kaupan lukuihin.

Kauppan sisällä tapahtui myös toimialamuutoksia. Vaikutuksiltaan suurin niistä on huoltamotoiminnan ja automaateista tapahtuvan polttoaineiden vähittäiskaupan siirtyminen autokaupasta vähittäiskauppaan. Polttoainekaupan liikevaihto vuonna 2008 oli 1,2 miljardia euroa. Kannattavuuden tunnuslukuihin muutoksen vaikutus oli vähäinen. Katsauksessa kaikki luvut on laskettu uuden luokituksen mukaisina sekä tilastovuodesta että vertailuvuosista.

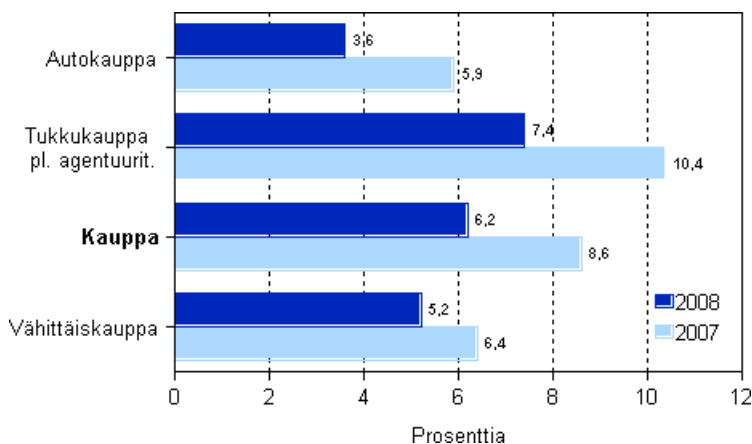
Kauppan liikevaihto toimialoittain 2006–2008

Kauppan yritykset keräsivät liikevaihtoa Tilastokeskuksen mukaan 125,6 miljardia euroa vuonna 2008. Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 7,3 miljardia eli 6,2 prosenttia. Yritysten lukumäärä lisääntyi 500 yrityksellä. Kaupassa toimi kaikkiaan 47 200 yritystä ja ne työllistivät 3 500 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin, kaikkiaan 253 900 henkilöä.

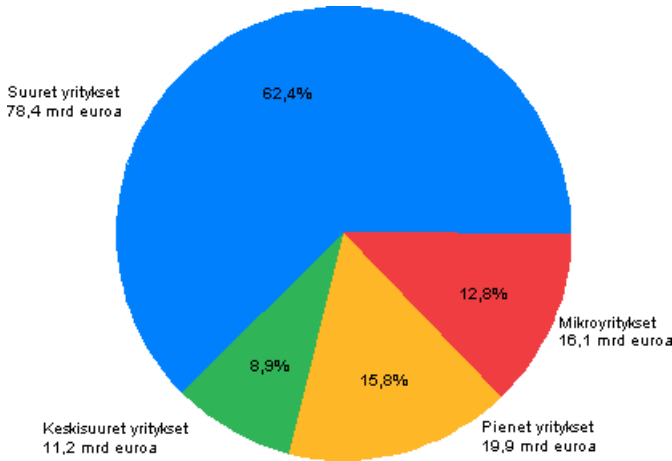
Kauppan yrityksistä lähes viidesosa on autokauppoja, neljäsosa tukkukauppoja ja vajaa puolet vähittäiskauppoja. Agentuuritoimintaan kuuluu 8 prosenttia toimialan yrityksistä.

Kauppan liikevaihdon muutos toimialoittain 2007 ja 2008

Vaikka kaupan liikevaihdon kasvu supistui edellisestä vuodesta, kasvoi se silti yli 6 prosenttia vuonna 2008. Suurin osa liikevaihdon kasvusta tuli tukkukaupasta, jossa kasvu oli 4,7 miljardia euroa. Vähittäiskauppa kasvatti liikevaihtoaan 1,7 miljardia ja autokauppa 0,7 miljardia euroa edellisestä vuodesta.

Kaupan liikevaihto suuruusluokittain 2008

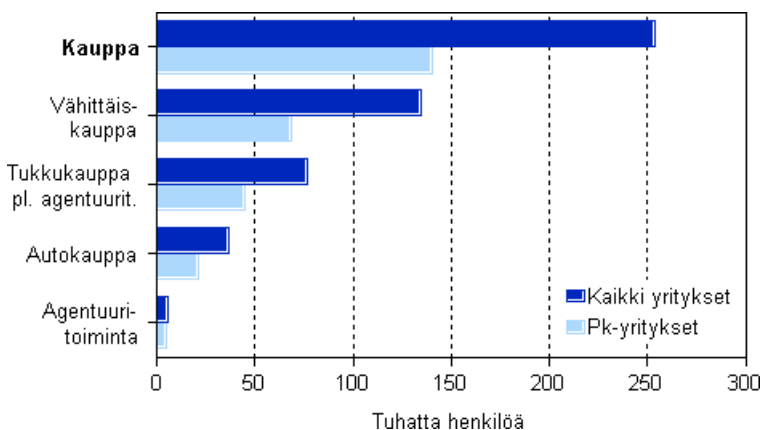

Kaupan toimialalla lähes 99 prosenttia yrityksistä ja 55 prosenttia henkilöstöstä kuului pk-sektoriin. Ne keräsivät 38 prosenttia kaupan liikevaihdosta. Kaupan pk-yritysten liikevaihto kohosi 47,2 miljardiin euroon vuonna 2008, kasvua edellisvuodesta 3 miljardia euroa. Suurten yritysten liikevaihto nousi 78,4 miljardiin euroon.

Henkilöstö

Kaupan henkilöstöstä yli puolet työskenteli vähittäiskaupassa. Tukkukaupan piirissä toimi 30 prosenttia ja autokaupassa 15 prosenttia henkilöstöstä. Pienin toimiala, agentuuritoiminta, työllisti 2 prosenttia kaupan henkilöstöstä. Henkilöstön määrä kasvoi eniten tukkukaupassa, jossa työvoimaa tuli lisää 1 400 henkilöä. Vähittäiskauppa työllisti 1 300 henkilöä edellisvuotista enemmän, vastaava luku autokaupassa oli 700.

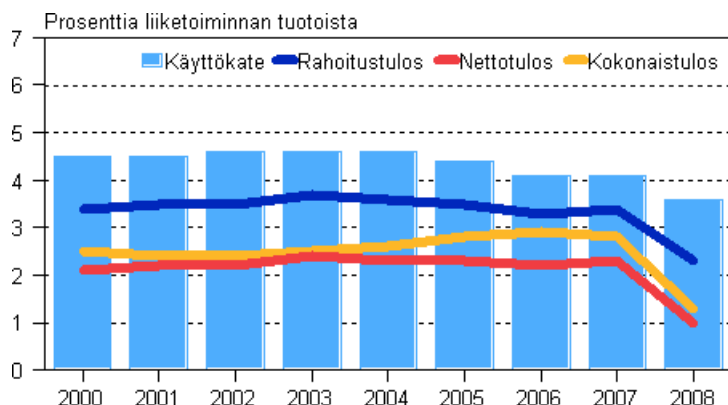
Kaupan henkilöstö toimialoittain 2008 pk- ja kaikki yritykset

Kaupan pk-yrityksissä työskenteli runsas puolet eli 55 prosenttia kaupan henkilöstöstä.

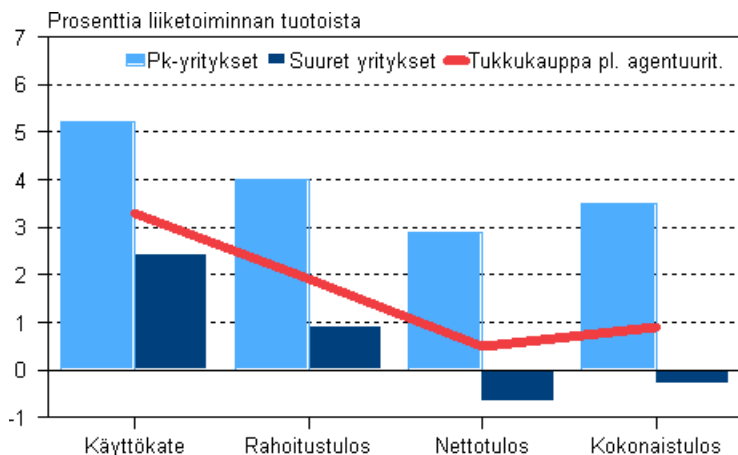
Kannattavuus

Kaupan käyttökate, rahoitus-, netto- ja kokonaistulos 2000–2008

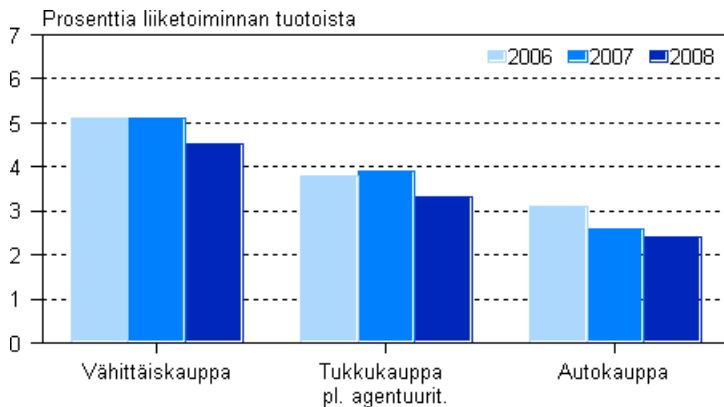
Liikevaihdon suhteellisen vahvasta kasvusta huolimatta kannattavuus heikkeni kaupassa myyntikatetta lukuun ottamatta. Myyntikate, joka koheni 1,6 miljardia, oli 26,6 miljardia euroa eli 21,2 prosenttia liikevaihdosta. Kaikki muut lasketut kannattavuuden tunnusluvut putosivat sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti. Välituloksia vetivät alas erityisesti kasvaneet liiketoiminnan muut kulut ja rahoituskulut. Liiketulos oli 2,8 miljardia ja kokonaistulos 1,7 miljardia euroa. Voittoa kauppa sai 1,7 prosenttia liiketoiminnan tuotoista eli 2,2 miljardia euroa.

Tukkukaupan kannattavuus 2008, pk- ja suuret yritykset

Vaikka tukkukaupan myyntikate koheni euromääräisesti puoli miljardia, heikkeni se silti 0,5 prosenttiyksikköä ja oli 17,3 prosenttia liikevaihdosta. Muut välitulokset heikkenivät. Kokonaistulos ja tilikauden tulos peräti 2,3 prosenttiyksikköä ja olivat 0,9 ja 1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Tukkukaupan pk-yritysten nettotulos oli 3,6 prosenttiyksikköä parempi kuin suurten yritysten, joilla netto- ja kokonaistulos painuivat miinukselle.

Kaupan käyttökate toimialoittain 2006–2008

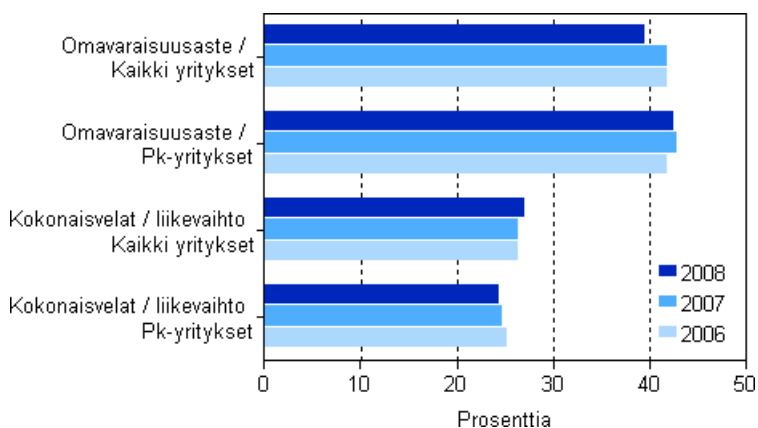
Myös auto- ja vähittäiskaupassa kannattavuus kapeni, paitsi myyntikate. Autokaupalle myyntikatetta kertyi 3,4 miljardia euroa, mikä oli 16,1 prosenttia liikevaihdosta. Voitto oli 1,7 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Vähittäiskaupan myyntikate, 10,4 miljardia euroa, oli 30,1 prosenttia liikevaihdosta. Toimintakulujen, poistojen ja arvonalentumisten vähentämisen jälkeen jäi vähittäiskaupalle liiketulosta miljardi euroa eli 3 prosenttia tuotoista. Tilikauden tulos 962 miljoonaa euroa oli 2,7 prosenttia tuotoista.

Kaupan pk-sektorin myyntikate heikkeni 0,5 prosenttiyksikköä ja muut kannattavuuden tunnusluvut vajaan prosenttiyksikön edellisestä vuodesta. Pk-yritykset kattoivat 38 prosenttia kaupan liikevaihdosta, puolet kaupan myyntikatteesta ja 78 prosenttia tilikauden tuloksesta.

Rahoitus

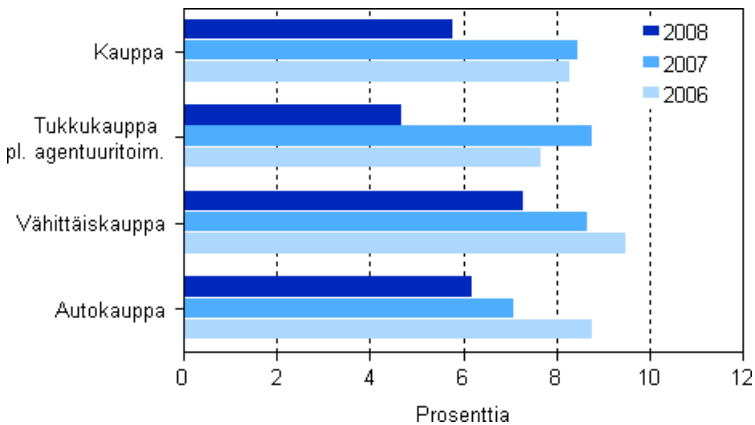
Kaupan rahoitusasema heikkeni. Omavaraisuusaste, 39,7 prosenttia taseesta, putosi 2,3 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat vajaalla prosenttiyksiköllä, nousten 27,2 prosenttiin. Taseen vieras pääoma ilman ennakkomaksuja kasvoi 2,8 miljardia euroa edellisestä vuodesta. Tuottoa kokonaispääomalle kauppa sai 5,8 prosenttia taseesta, mitä voidaan pitää tyydyttävänä.

Kaupan rahoituksen tunnuslukuja 2006–2008

Pk-yritysten omavaraisuusaste ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon vähenivät hieman ja olivat 42,7 ja 24,6 prosenttia. Kokonaispääomalle pk-yritykset saivat tuottoa 9,5 prosenttia suhteutettuna oikaistuun taseeseen.

Kaupan kokonaispääoman tuotto toimialoittain 2006–2008

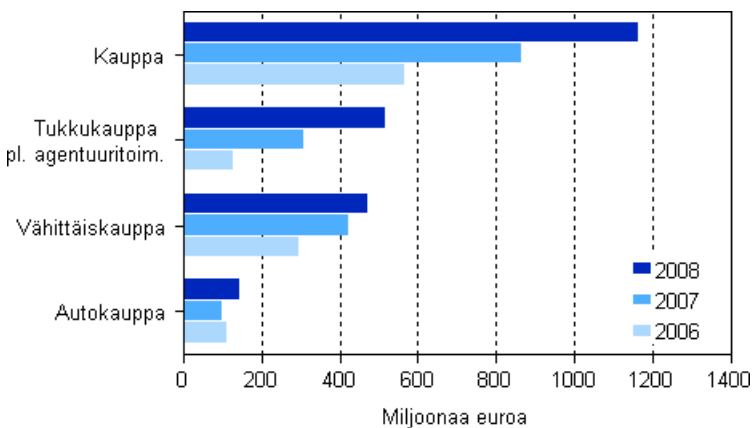

Tukkukaupassa kokonaispääomantuottoa ja omavaraisuutta vetivät alas poikkeuksellisen suuret rahoituskulut. Omavaraisuusaste heikkeni 2,6 prosenttiyksiköllä ja oli 39,3 prosenttia taseesta. Vähittäiskaupan rahoitusasema heikkeni myös. Omavaraisuusaste, 41,8 prosenttia taseesta, tuli alaspäin 1,7 prosenttiyksikköä ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon kohosivat 29,1 prosenttiin, nousua 2,2 prosenttiyksikköä. Eikä autokaupan rahoitusasema tehnyt poikkeusta. Sielläkin kokonaisvelkojen suhde liikevaihtoon kasvoi 2,4 prosenttiyksikköä, nousten 23,7 prosenttiin. Omavaraisuusaste oli 35,5 prosenttia taseesta, pudotusta 2,5 prosenttiyksikköä.

Investoinnit

Kaupassa investoitiin vuonna 2008 edellisvuotista enemmän. Aineellisten nettoinvestointien määrä nousi lähes 35 prosenttia, kivuten 1,2 miljardiin euroon. Kaupan liikevaihtoon suhteutettuna investoinnit ovat 0,9 prosenttia. Tukkukauppa investoi 521 miljoonalla ja vähittäiskauppa 474 miljoonalla eurolla. Autokaupan aineelliset nettoinvestoinnit olivat 147 miljoonaa euroa.

Kaupan aineelliset nettoinvestoinnit toimialoittain 2006–2008

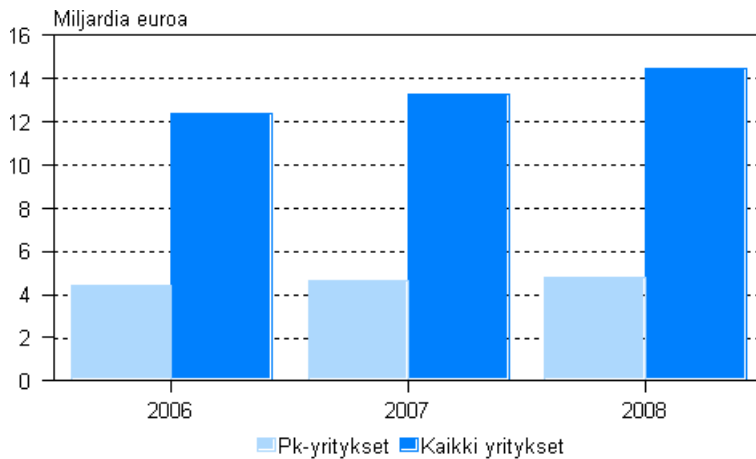

Pk-yritykset kattoivat kaupan aineellisista nettoinvestoinneista noin 40 prosenttia.

Päivittäistavarakauppa

Vähittäiskaupoista oli päivittäistavarakauppoja 17 prosenttia, ne työllistivät 34 prosenttia henkilöstöstä ja keräsivät 42 prosenttia vähittäiskaupan liikevaihdosta. Päivittäistavarakaupat, joita siis toimi 3 900 yritystä, keräsivät liikevaihtoa 14,4 miljardia euroa ja työllistivät 45 400 henkilöä. Vaikka yritysten lukumäärä supistui edellisvuodesta 100 yrityksellä, kasvoi henkilöstön määrä 1 800 ja liikevaihto 1,2 miljardilla eurolla.

Päivittäistavarakaupan liikevaihto 2006–2008

Myyntikate koheni päivittäistavarakaupassa sekä euroina että prosentteina. Muut kannattavuuden välitulokset ja tunnusluvut heikkenivät edellisvuodesta. Voittoa päivittäistavarakauppa sai 285 miljoonaa euroa, mikä oli 2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Päivittäistavarakaupan omavaraisuusaste oli hyvä, vaikka se putosi 2,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Se oli 50,8 prosenttia oikaistusta taseesta. Kokonaisvelkojen suhde liikevaihtoon puolestaan kohosi 1,5 prosenttiyksikköä, ollen 23,2 prosenttia.

Liitetaulukot

Kaupan tuloksen muodostuminen toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta

TULOSEN MUODOSTUMINEN	45 Autokauppa 1 000 euroa	462-469 Tukkukauppa pl. agentuuritoiminta 1 000 euroa	47 Vähittäiskauppa 1 000 euroa	G Kauppa 1 000 euroa
Liikevaihto	21 233 766	68 361 136	34 631 540	125 579 849
Liiketoiminnan muut tuotot ¹	131 763	1 114 001	499 612	1 770 924
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	21 365 529	69 475 137	35 131 152	127 350 773
Aine- ja tarvikekäyttö	17 810 210	56 522 149	24 216 698	98 999 491
Ulkopuoliset palvelut	296 990	1 546 841	312 689	2 294 258
Palkat ja henkilösivukulut yhteensä	1 406 782	3 919 721	4 020 821	9 592 433
Laskennallinen palkkorjaus	129 560	60 008	252 367	483 773
Liiketoiminnan muut kulut ²	1 208 689	5 097 841	4 752 456	11 431 668
Valmisteverastojen lisäys/vähennys	3 716	23 540	1 605	17 612
KÄYTTÖKATE	517 013	2 305 036	1 577 726	4 531 538
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	146 374	988 748	538 121	1 718 753
LIIKETULOS	370 639	1 316 288	1 039 604	2 812 785
Rahoitustuotot	156 525	938 979	414 048	1 563 285
Rahoituskulut	206 334	1 380 384	478 502	2 096 510
Verot	126 317	546 228	309 308	1 018 059
NETTOTULOS	194 510	328 655	665 838	1 261 494
Satunnaiset tuotot	117 005	484 169	177 700	783 671
Satunnaiset kulut	129 772	418 637	206 241	762 014
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	48 076	264 652	90 848	405 126
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	3 771	23 741	9 786	37 620
KOKONAISTULOS	226 048	635 097	718 359	1 650 657
Tilinpäätössiirrot yhteensä	2 988	28 789	8 746	23 214
Laskennallinen palkkorjaus (palautus)	129 560	60 008	252 367	483 773
TILIKAUDEN TULOS	358 601	723 889	961 992	2 157 655

1) pl. käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot

2) pl. käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiotappiot

Kaupan taseet toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta

TASEET	45 Autokauppa 1 000 euroa	462-469 Tukkukauppa pl. agentuuritoiminta 1 000 euroa	47 Vähittäiskauppa 1 000 euroa	G Kauppa 1 000 euroa
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 700 993	9 820 284	7 493 439	19 560 000
Vaihto-omaisuus yhteensä	3 106 632	5 333 042	3 819 413	12 389 506
Rahoitusomaisuus yhteensä	2 956 392	15 212 350	5 769 274	24 934 530
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	6 063 023	20 545 393	9 588 687	37 324 036
Vastaavaa yhteensä	7 764 009	30 365 677	17 082 125	56 884 030
Oma pääoma yhteensä	2 638 987	11 141 378	6 694 547	21 217 064
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	110 140	642 024	428 567	1 191 400
Pakolliset varaukset yhteensä	90 314	148 017	23 268	262 868
Vieras pääoma yhteensä	4 924 568	18 434 258	9 935 744	34 212 698
Vastattavaa yhteensä	7 764 009	30 365 678	17 082 125	56 884 030

Kaupan tunnuslukuja toimialoittain 2008, pl. agentuuritoiminta

TUNNUSLUVUT	45	462-469	47	G
	Autokauppa	Tukkukauppa	Vähittäiskauppa	Kauppa
	1 000	1 000	1 000	1 000
	euroa	euroa	euroa	euroa
Yritysten lukumäärä	9 066	11 813	22 421	47 151
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	21 365 529	69 475 137	35 131 152	127 350 773
Jalostusarvo, 1000 euroa	2 053 355	6 284 766	5 850 914	14 607 744
Henkilöstön lkm	36 689	76 900	134 601	253 878
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	146 920	520 547	473 942	1 168 543
Liikevaihto/henkilöstö, 1000 euroa	579	889	257	495
Jalostusarvo/henkilöstökulut	1.3	1.6	1.4	1.4
Käyttökate-%	2.4	3.3	4.5	3.6
Rahoitustulos-%	1.6	1.9	3.4	2.3
Nettotulos-%	0.9	0.5	1.9	1.0
Kokonaistulos-%	1.1	0.9	2.0	1.3
Kokonaispääoman tuotto-%	6.2	4.7	7.3	5.8
Omavaraisuusaste, %	35.5	39.3	41.8	39.7
Kokonaisvelat/liikevaihto-%	23.7	26.6	29.1	27.2

Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilasto kuvaa yritystoiminnan tuloksen muodostumista, kannattavuutta sekä taseen rakennetta toimialoittain ja suuruusluokittain.

Tilastoyksikkönä on yritys. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutustoiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelma- ja tasetiedot pääkohdittain, näistä lasketut kannattavuuden ja vakavaraisuuden keskeiset tunnusluvut sekä henkilöstön lukumäärän. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Tilaston tiedot muodostavat yhtenäisen aikasarjan 2006 - 2008.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään uudelleen ryhmiteltynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät, käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myynti- ja fuusiovoitot sekä myynti- ja fuusiotappiot esitetään satunnaisten erien ryhmässä. Ennen käyttökatetta esitetty laskennallinen palkkakorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Jalostusarvo / henkilöstökulut

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäättösiirtojen kertymä}}{\text{Tase} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} - \text{saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki, taloudellinen yhdistys ja avoin yhtiö),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
 - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
 - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
 - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihto- ja taseen loppusumman rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Tilinpäätöstilaston pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppe, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajauksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon. Lisäksi tilastoon sisältyvät valtion liikelaitokset. Kunnalliset liikelaitokset sisältyvät tilastoon energia- ja vesihuollon ja liikenteen toimialoilta.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja pääsääntöisesti vähintään 20 henkeä työllistäviltä yrityksiltä. Lisäksi tiedustelun piiriin kuuluu 10–20 henkilöä työllistäviä yrityksiä, jotka ylittävät vuosittain ja toimialoittain muuttuvat liikevaihtorajat. Omassa tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuvaarkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta. Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008). Vähintään 20 henkilöä työllistävien yritysten tiedot tarkistetaan yrityskohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitustiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Liikevaihdon mukaan noin kahdelle prosentille yrityksistä tiedot imputoidaan käyttäen vastaajaluovuttaja -menetelmiä. Myös kyselyn ulkopuolisten yritysten omaan kyselyyn sisältyvät lisätiedot imputoidaan käyttäen malliluovuttaja -menetelmää.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakkossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puolivuotta tilikaudella toimineet.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Suomen yritykset julkaisussa yritysten määrä on suurempi kuin tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta tehdään vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Vuoden 2008 ennakkotiedot valmistuivat vuoden 2009 heinäkuun alussa ja lopulliset tiedot joulukuussa.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN -palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttaa kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkatorjaus. Palkkatorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkatorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkatorjausta.

Tilastovuoden 2008 julkistamisen yhteydessä tilinpäätöstilastoissa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus TOL 2008. Toimialaluokituksen käyttöönotto muuttaa useiden toimialaryhmien rakennetta siten, että tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia toimialaluokituksella TOL 2002 julkistettuihin lukuihin.

Tilastovuonna 2008 uudistettiin myös henkilöstön lukumäärän laskentatapaa. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilinpäätöstilastoihin nyt kokonaan yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltyä kokovuosityöllisen määritelmää.

Edellä mainitut toimiala- ja henkilöstömuutokset on huomioitu uudessa aikasarjassa, joka on tehty tilastovuodesta 2006 lähtien. Vanhan toimialaluokituksen TOL 2002 ja henkilöstön lukumäärän mukaisen aikasarjan viimeinen tilastovuosi on 2008.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäinen aikasarja 1999 - 2008. Kuitenkin yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa maa- ja metsätalouden, rahoitus- ja vakuutus toiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Yritykset 2009

Lisätietoja

Leena Jussila (09) 1734 3754
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5336 (pdf)
ISBN 978-952-244-212-3 (pdf)